

„Klasyczne lekcje przyrody – zmierzch czy świt?”

XXI Krajowa Konferencja Dydaktyków Przedmiotów Przyrodniczych

Sebastian Pilichowski, Ilona Żeber-Dzikowska

W dniach 19–21 września 2017 roku w Zielonej Górze, na Wydziale Nauk Biologicznych Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyła się XXI Krajowa Konferencja Dydaktyków Przedmiotów Przyrodniczych. Wiodącym hasłem było „Klasyczne lekcje przyrody – zmierzch czy świt?”, innymi słowy chcieliśmy zastanowić się nad wartością okazu w nauczaniu biologii, doświadczenia w chemii i fizyce itd., bo zdawać by się mogło, że z jednej strony cyfryzacja i rozwój technologii upośledził kontakt uczniów i studentów z przyrodą, zarówno w życiu codziennym, jak i w trakcie edukacji. Z drugiej strony zaś obserwuje się pewne tendencje i próby organizowania na nowo ogródków przy szkołach, pracowni żywej przyrody czy gromadzenie zbiorów przyrodniczych przez uczniów – zupełnie jak to miało miejsce jeszcze kilkadziesiąt lat temu. Technologie z pewnością mogą ułatwić zdobywanie i poszerzanie wiedzy, jednak trudność sprawia obecnie umiejętne wykorzystanie technologii, aby uzupełniać ogólnie pojętą edukację przyrodniczą, nie zaś zastępować to co najważniejsze, czyli kontakt z badanym lub omawianym obiektem, procesem i zjawiskiem.

Dzień 19 września nie został wybrany przypadkowo jako pierwszy dzień wydarzenia, ponieważ 19 września 1979 r. podpisano Konwencję o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (tzw. konwencja berneńska). Nie da się chronić przyrody bez prowadzenia odpowiedniej edukacji i kształtowania właściwych postaw w młodym człowieku, od którego zależeć będzie w przyszłości los przyrody.

Organizatorami konferencji był Ogród Botaniczny UZ – Wydział Nauk Biologicznych Uniwersytetu Zielonogórskiego, Wydział Matematyczno-Przyrodniczy Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika – Sekcja Dydaktyków Biologii. Łącznie ogłoszono 17 referatów, uczestnicy reprezentowali rozmaite ośrodki z kraju i jeden zza granicy, pojawiły się zagadnienia natury metodycznej, badawczej oraz prezentacje realizowanych projektów edukacyjnych.

Tytuły referatów:

- mgr Barbara Świątek, mgr Beata Wołos: *Dlaczego metoda projektu?*
- dr Marcin M. Chrzanowski, mgr Joanna Lilpop: *O rozumowaniu i metodzie naukowej w szkole, na egzaminie i w badaniach edukacyjnych*
- dr hab., prof. nadzw. Alicja Walosik, dr inż. Piotr Bieniek: *Edukacja dla zrównoważonego rozwoju w kształceniu formalnym – nadzieje i niepokoje*
- dr inż. Piotr Bieniek, dr hab., prof. nadzw. Alicja Walosik: *Zmiany świadomości ekologicznej i środowiskowej na tle aktualnych uregulowań prawnych*
- dr hab., prof. nadzw. Ilona Żeber-Dzikowska: *Fobia szkolna – przyczyny, objawy, konsekwencje*
- dr Elżbieta Buchcic: *Edukacja przyrodnicza dorosłych*
- dr Anna Maria Wójcik: *Środki dydaktyczne w pracowni biologicznej – spojrzenie z perspektywy nauczycieli i kandydatów do zawodu nauczyciela*

- dr Ewa Gajuś-Lankamer: *Poglądy przyszłych nauczycieli biologii na metodę badawczą*
- mgr inż. arch. kraj. Agnieszka Tokarska-Osyczka, mgr Sebastian Pilichowski: *Uczniowie zielonogórskich szkół a pomniki przyrody Zielonej Góry*
- Magdalena Budzyńska, Barbara Chyra, Monika Mozdzelewska, Piotr Pawlak: *„Passio Biologica – zainwestuj w siebie” – studencki projekt upowszechniania eksperymentów i naturalnych środków dydaktycznych w nauczaniu*
- mgr Sebastian Pilichowski: *Jaki jest owad? Postrzeganie owadów przez uczniów szkół podstawowych*
- dr Józef Krawczyk: *Lekcje w terenie i naturalne środki dydaktyczne – nowoczesne nauczanie czy powrót do dobrych tradycji?*
- dr hab. Małgorzata Nodzyńska, dr Paweł Cieśla: *Eksperymenty przyrodnicze w nauczaniu nieformalnym*
- mgr arch. kraj. Agnieszka Malinowska: *Edukacja przyrodnicza poza salą dydaktyczną*
- dr Paweł Cieśla, dr hab. Małgorzata Nodzyńska: *Wycieczki edukacyjne wspierane TI*
- mgr inż. Magdalena Urbaniak: *Tereny edukacji przyrodniczej jako obszary zieleni o charakterze dydaktycznym*
- Bartosz Łysakowski, MSc, Julia Nitsche, MSc, Oliver Mojecki, MSc: *Program edukacyjny „Szkoła w Zoo” Ogródu Zoologicznego Euroregionu Sprewa – Nysa – Bóbr w Cottbus.*

Atmosfera towarzysząca dyskusjom była niesamowicie przyjazna, wręcz rodzinna, co zdecydowanie wpłynęło na pozytywny odbiór konferencji przez jej uczestników. Drugiego dnia konferencji, zgodnie z planem, zorganizowano wycieczkę do Łagowa w powiecie świebodzińskim, tzw. Perły Ziemi Lubuskiej. Na miejscu zostaliśmy powitani przez przewodnika, pracownika Zespołu Parków Krajobrazowych Wojewódz-

twą Lubuskiego, pana Dawida Karzółewskiego, który przybliżył przyrodę Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego oraz historię Łagowa, miejscowości niewielkiej, ale zlokalizowanej w strategicznym miejscu – z wyniesieniem i zamkiem, leżącej pomiędzy dwoma jeziorami – Trześniowskim (Ciecz) oraz Łagowskim. Jeziora oraz rzeźba terenu zostały silnie ukształtowane podczas ostatniego zlodowacenia, co znacznie urozmaiciło krajobraz, a dalej przyrodę. Tego samego dnia, ale już wieczorem, uczestnicy wzięli udział w spotkaniu integracyjnym w zielonogórskim minibrowarze Haust.

Jako pamiątka XXI edycji konferencji zostanie złożona w ziemi kapsuła pamięci na terenie Ogrodu Botanicznego w Zielonej Górze z podpisami uczestników oraz zostanie posadzona sadzonka drzewa, nad wyborem której trwają dyskusje (gdy powstaje ten tekst).

W tym miejscu pragniemy podziękować wszystkim uczestnikom za przybycie, podzielenie się swoimi spostrzeżeniami i wynikami badań i fantastyczną atmosferę. Życzymy wytrwałości i satysfakcji z dążenia do doskonalenia edukacji przyrodniczej.

mgr Sebastian Pilichowski

Wydział Nauk Biologicznych, Uniwersytet Zielonogórski; Żywa Edukacja – Sebastian Pilichowski

dr hab., prof. nadzw. Ilona Żeber-Dzikowska

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku
– Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych; Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach – Wydział Matematyczno-Przyrodniczy Instytut Biologii, Zakład Zoologii i Dydaktyki Biologii